

DEBRECZEN

A DEBRECZENI FÜGGETLENSÉGI ÉS 48-AS PÁRT HIVATALOS KÖZLÖNYE.

Előfizetési ár helyben:
 Egész évre . . . 12.— kor.
 Félévre 6.— kor
 Egyes szám ára 4 fillér.

Előfizetési ár vidékre:
 Egész évre . . . 18.— kor
 Félévre 9.— kor
 Egyes szám ára 6 fillér

Felolvasó szerkesztő:
 SIMON ISTVÁN.
 Lapkiadó:
 HOROVITZ ZSIGMOND.

Szerkesztőség és kiadóhivatal,
 Darabos-utca 7. szám alatt.
 : : Telefon 412. szám. : :

A kivándorlási rém.

Debrecen, március 4.

Ha a lírikusoknak igaza van, hogy az emberi élet legszebb szaka a gyermekkor: ez a terrénem, amelyet északon a büszke Kárpátok — délen a stb., stb., öveznek. Boldogország. Nem bánom akármit mondjanak nyugati szellemmel teleszivódott pedagógiai szakemberek a gyermeknevelés rendszeréről, de felnőtteket olyan kifogástalan kindergarteni modorban kezel, — mintha Friedrich Fröbel lenne az ország pátronusa. Csengő, bongó, hszontalan játékokat olcsó nemzetiszinpántikákat ígér azoknak, akik magukat jól fogják viselni s egy összeráncolt homlokú, kidülledt szemű mumussal próbált a hinni-várni nem akaró rakoncátlanokodókra ráijeszteni.

A héten egy felvidék emberhajcsárjáról mesélt megrázót és rémeseket az egyik félhivatalos. Egy titokzatos vetítógép mindjárt egy Pathé-féle patétikus és aktuális filmet pergetett át az agyamon. «Kereskedelem Zanzibárban» címen mutatva — amint kegyetlen kafferek egy tucat szerencsétlen szerencsétlenné hajtának a sa a u-mu nagyvásárra. Borzalmas volt, amint orriyukaikon átfurt karikákon keresztül egymáshoz

fűzve szaladnak a szegfűszeggel szegélyezett zanzibári steppén s a komor arcukat borító sűrű sötétségben, csak fel, felvillanó iehér foguk képez egy-egy eflitűnően kirívó világos pontot.

Ez a sketch ugyancsak az én elfiztatott képzeletem játéka volt, mert mióta a hollandusok a fahajat ki s a kulturát bevitelezik Zanzibárba, a nemes néger nép nem nyerekedik többé saját véreivel. — Nincs tehát miért felizgujni. Mégis megpróbálok komolyabb hangnemben folytatni, bármilyen nehezen megy is ez azzal a neveléses tónussal szemben, amely a kivándorlási áradat ilyen komikus ijesztgetésekkel akarja megakasztani: «Amerikában, ahova a népet liferálják, rettenetes csapás, iszonyú sors vár a kivándorolt tömegre». Ijesztgetésekkel és még ilyenekkel akarják nálunk még ma is visszatartani a népet, amelyet a nagy földbirtokok, a még nagyobb adó és az ő mind ezzel nagyobb szegénysége kényszerít a csupán időleges távozásra.

Ma, amikor százezrekre megy azok száma, akik koldusokként távoztak s anyagi és szellemi javakkal megrakottan tértek vissza ebbe az országba. Elismert igazság, hogy az utóbbi évek gazdasági fellendülésében nagy része van az amerikai dollárnak; ennek az Oceántullal való

kontaktusnak nagy, talán nem is képzelt szerepe van azonban az országban észlelhető szellemi ujjáébredésnek is. Nem is annyira az «olcsó napszám» elvesztése, mint inkább ez a titkos rugója az illetékes körök határtalan népszerűségének, amellyel akadályt akadályra gördítenek a kivándorlók útjába.

Egy ipartag és kereskedelmileg aránylag oly fejletlen államnak, mint Magyarország, ahol veszendőbe megy el a rengeteg munkaerő, — ha ezet az erőt maga elf nem használja, legalább igyekezni kellene azt másfelé gyümölcsözőtőleg elhelyezni.

Ilyen viszonyok mellett egy a nép érdekét szem előtt tartó állam nem gátolná, hanem céltudatosan szervezné a kivándorlást. Hasonló gazdasági viszonyok közt élő államok közül ezt a politikát üzi Japán és Olaszország, dacára hogy ez a két faj talán a legellenzesebb az amerikai közvélemény előtt s ezért oks esetben kénytelenek — különösen az előbbi — termékeiket becsempészni az elhelyező piacra. — Magyarország, evvel az érthetetlen irányzatával egyedül áll a nemzetek gazdasági politikájában. Oroszországot kivéve. Ennek eljárása azonban érelhetővé válik, ha tudjuk, hogy csak egy bizonyos nemzetséggel szemben üzi ezt: a zsl-

NAGYPÉNTEK.

Irtá: Simon István.

Az Igazságot megfeszítették, de az Igazság feltámadott. Közel kétezer év óta hirdetik ezt a keresztény világ hivatalos és hivatalos szónokai az isteni nagy tragédia évfordulóján, közel kétezer év óta erednek meg miatta a könnyek a keresztény egyház e legnagyobb ünnepén a hívők szeméből, de a földi igazságot azért, ahol csak megterem, még ma is igyekszik megfeszíteni és eltemetni a hazugságon épült, képmutató bűnös világ.

Pedig az igazságnak az megmáshatatlant tulajdonsága ma is, hogy akármi mélyen temetik el, kiltör a sírjából és eget kér.

A magyar nemzet igazságát is négyszáz év óta temetik el, de soha sem tudták úgy elföldelni, hogy fel ne támadt volna. Él ma is tisztán, fényesen, szeplőtlenül és nem is hal meg soha.

Az igazságnak édes testvére volna a jog is, de ez már sokkal szerencsétlenebb. Ezt el tudják rabolni, le tudják nyugózná, meg is tudják ölni.

Ennek a feltámadása nem is olyan bizonyos, legalább is a magyar nemzet esetében még nincs kpróbálva, mert ami jogot ettől a szerencsétlen nemzetől elraboltak és Bécsbe hur-

coltak, abból még nem jutott vissza hozzánk semmi. Dobtak felénk egyszer-egyszer — kényzszerűségből — holmi maskarafélt, amely az elrabolt jog látszatát lett volna hivatva itt fiogtatni, de ki ne ismerte volna fel közülünk az utálatos torz figurát s ki ne hallotta volna meg egyszerűsáind a bécsi röhejt.

A magyar nemzet ismét nehéz megpróbáltatások előtt áll. Kardot csörtetve, összeráncolt szemöldökkel követelnek tőle újabb pénz- és véráldozatot, olyan értékűt, amit meg nem bírhat, anely alatt össze kell roskadnia. És követelte tőle ezennfelül azt, hogy ami sarcot így kivetettek rá, azt adja úgy, mintha önként, a maga javára adná, adja alkotmányos formák között, adja törvényben, adja olyan törvényben, amit bécsi ész fogalmazott meg s amelyen egy betűt változtatni nem szabad. Sőt nem szabad a törvény tárgyalása kapcsán holmi nemzeti jogokat emlegetni, annál kevésbbé ilyen értelemű határozatot; ha mindjárt felénk, nyavalygást, a semminél alig többet mondót is, hozni.

Mert ha nem így léssen, akkor baj léssen. Akkor jön a lemondás, az özönvíz, lesz égszakadás, földindulás, sőt annál is több, feltámad Bába, Barbiánó, Karaifa és Haynau, Eperjesen újra vértörvényszék lesz és Aradon új Golgota.

Hiába borzadunk össze, a magyar nemzet történetében négyszáz év óta a vértörvényszé-

keknek és a Golgotáknak van legfőbb szerepük. Azt se hiszjük, hogy 64 év éven felül irásodlik Golgota ki van zárva. Miért volna kizárva, hiszen Tisza István már 9 évvel ezelőtt megjósolta, hogy ha a magyar nemzet tovább reméterskedik, akkor ami következik, az nem lesz más, mint golyó és akasztófa.

A módja is meg van. Ott a jól bevált régi recept. Lesz lemondás és nem lesz koronás utód. Nem lesz királyi eskü.

A Golgotára kísért nagy Mestertől is azt kívánták előbb, hogy tagadja meg magát, ne haddesse azt, amit hirdetett, ne nevezze magát királynak, mert akkor ellene mondta császárnak. Mífor pedig ő rendületlenül megállott és azon, amit hirdetett, semmit sem változtatott, kigúnyolták, a fejére töviskoszorút tettek, megköpözték, arcul verték, a vállára keresztet tettek, amely alatt többször összeroskad, felkísérték Golgotára, aztán keresztre feszítették. — Mogyhat, de feltámadott.

Ilyen kigúnyolt, megköpöztetett, leköpöztetett, halálra szánt alak a bécsi pübékek előtt a magyar nemzet. A keresztjét már megácsolták, a vállára akarják tenni, tudják, hogy összeroskadna alatta, de azért azt kívánják, hogy vigye.

Nem fogja vinni. Mert az isteni Mester feltámadhatott, de a magyar nemzet számára, ha

Egy kísérlet SZABÓ MIKLÓS

DeBRECZEN, Piac-utca 19. szám, vásárolhatunk (Alföldi Takarékkal szemben) ahol az összes tavaszi férfi- és gyermekruha újdonságok már megérkeztek. A leolecsóbb szabott árak minden darabon láthatók, tehát a tulajdonos kizárva. — Külön mértékutáni uriszabóság, nagy szövetraktárral. Öltönyök és felöltők, méret után már 50 koronától 100 koronáig rendelhetők. — Kivánatra szabásomat házhoz küldöm. — Helvi és megyei telefon: 10-64.

dóki al, akiknek az országban való megélését lehetetlené teszi, de más országban új életet kezdeni sem engedi őket, a szent szinódus recipéje szerint akarván megoldani a zsidó kérdést: — Egy részük kitér; egy része kipusztul.

Szinte neveléses az a tragikus erőlködés, amellyel a hivatalos Magyarország fejét a homokba akarja vájni; a mélyenjáró társadalom gazdasági okokban rejő kivándorlási lázt riporteri könnyelműséggel a hajóstársaságok hirdetési hadjáratának tulajdonítva. Ilyen következetességgel azt is meg lehet állapítani, hogy Amerikát idáig sem efedzte fel Kolumbus, csak azok a «huncfut német» Ballinék tervrajzoltatták oda a mappára. Ma már nem lehet tagadásba venni az ipar és kereskedelem befolyását a társadalmi élet fejlődésére, valóban minden új érték, új forma hozzájuk vezethető vissza. De a hajóstársaságok üzlete még nem a «kereskedelem», hanem ennek egy kis ága, és mint ilyen, éppen a társadalmi és gazdasági helyzet következménye.

Az ellenük vívott szélmalomharcban a kormány úgy tűnik éfi, mint az a későn kelő lumpfiú, aki a szomszéd Chanteclerjének nyakát tekergette, hogy az ablakán betörő napsugarak alvásában meg ne zavarják, vagy pedig, mint ha, tekintettel a bronchialkatarrhusban szenvedő főhercegre, a széptrodalmi oflyóiratok tavaszi verseinek beültetésével akarnák az ily beteget nagy veszélynek kitéve szeszélyes tavaszi időjárás jövetelét meggátolni. Ha az illetékes tényezők mégis preventív intézkedésekkel akarják orvosolni a bajt (?) — foglalják le az összes Amerikából jövő leveleket, amelyekben a kinnlévők tudatják itthagytatott hozzátartozóikat, hogy «hál Istennek! kereset van szépen, az élet is olcsó. Isten segédelmével 5—6 esztendőre visszaváltom a földet!»

Mert az óvatos, minden idegent gyanuval fogadó paraszt előtt a komának ezek az egyszerű szavai «kivándorlásra csábítóbb közlemény», a hajó irodák minden reklámjánál. To-

vábbá a határrendőrség feladata ne csak az legyen, hogy a kivándorlókat zaklassa, hanem az ország határán át ne eressze a pozitív eredményekkel visszavándorlókat, akik ittho eleven cáfolatai lesznek a kormány rémitgető mumus-meséinek.

Ha csakugyan meg akarják menteni a népet Miszler, Falek és társaitól, akik csak ügyesen céljaikra használják ki a kivándorlást, de korántsem ennek mozgató erői, ne a kivándorlás beszüntetésének meddő munkáján fáradozzanak, amely az ország jelenlegi közgazdasági állapotában megvalósulhatatlanabb utópia a kommunista államnál, hanem vegye a kormány kezébe a kivándorlás céltudatos szervezését. De ezt remélni, a mai osztályrendszer mellett, még nagyobb utópia. Mert ebben az országban semmi sem történik, ami a történelmi osztályok érdekeit nem fődí.

Az olcsó munkaerőt ki nem engedi «s ha már kiment a paraszt, maradjon ott», ugylát-szik ez a kormány devizája. Ezt kell feltételezni abból a páratlan nemtörődomségből, amelyben a magyar állam részesíti szeretett alattvalóit, mi-helyet az ocean tulsó partjára értek; ugyan-azokat, akiket olyan féltő szeretettel akar visszartartani a világlátás romlásától. De szerencsére ez a kivándorló tömeg következetes. S az első önálló lépés után megteszi a másikat is. Az uralkodó osztályok akarataival szembehelyezkedve, — vándorol ki és a saját akaratából tér vissza.

Az állam mostoha bánásmódja nem képes kiölni ezekből az emberekből azt az észszerűleg érthetetlen hazaszeretetet, amelyet csak a földművelő ember képes érezni.

A virginiai szénbányákban is vele van a parasztattal az elhagyott föld szaga, s — a pennsylvanai vasművek fojtó melegén is át-tör a friss ugar illata, amely ezt az értékes elemet visszahozza az országnak, a kormány is-tápolása nélkül is, sőt talán ennek dacára. — Mert minden hazatért a szabad eszméknek egy új hivatást jelent.

Az évezredes jobbágság örökös terhel-vel született paraszt önértékes polgárrá válik az idegenben. Ez az igazi egyenlőségben el-töltött pár év kiöli belőle azt a taalm még az anyatejjel felszívott tunya megadást, amely az urak kénye-kedve szerint ug-áó bábbá süllyeszt. Az egyenlőségnek gyakorlatban való átélése által szinte forradalmi átalakuláson mennek át ezek az emberek; független, gondolkodó, önértékes polgárokká válnak, biztosítékai az ország jö-ventő fejlődésének.

Uj Magyarország felépítésében első szerepe lesz ezeknek az amerikai magyaroknak, akik az odaát szerzett népkormányzat elveket hazá-juk politikai életében is érvényre akarják majd juttatni. Ezek ofják majd végét vetni a ki-fvándorlásnak is. Amerikai módra. Megfelelő munkaalom teremtésével. De nem miniszteri száablyrendeletekkel és nem — mumus-me-sékkel.

Mozognak a horvátok

Bojkot a magyarok ellen.

A királyi biztos uralma Horvátországban.

A magyar politikai világban élénk feltű-nést keltett a horvát bánnak királyi biztossá tör-tént kinevezése s a választásnak és általában az alkotmányos intézményeknek ezzel kapcsolatban történt fellüszesztése.

Zágrábban szinte sejtelmes csönd van, mint vihar előtt. De titokban nagy események készül-nek. Nem tüntetés és zavargás, arra nem gondol senki, hiszen a fővárosi lakosság tisztában van a királyi biztos hatalmának jogkörével, ha-nem ugyiszólván halgatólagosan szervezkedik egy nagyon hatásos mozgalom: társadalmi és gaz-daság bojkott minden ellen, a mi magyar, a magyar iparcikkek, a magyar hivatalnokok és a magyar polgártársak ellen.

A mozgalom szinte magától terjed tovább, nincsenek látható vezetők, a bevallott cél sem az, hogy Magyarországot akarják vele káro-

reg egyszer felviszi a maga keresztjét a Gol-gotára, nem lesz feltámadás.

Erős kézzel megfogta hát azt a Bécsben ácsolt cudar keresztet és a fejéhez verni an-nak, aki ácsolta!

TOLNAI A MOZIBAN.

Írta: Kóbor Tamás.

Azt mondtam egyszer — a múlt tél elején történt — a Világtornának (így nevezték el megkülönböztetésül más Tolnaiaktól, a Vilá-glepja alapján):

— Nem találod furcsának, hogy mint két ki-fogott gebe az istállóban, örökösen itt ülünk min-den este? Nem ennénk egyszer széna helyett zaobt s mennénk mi is multnia, mint a többiek?

Világtorna legyen a legszolidabb emberek-nek. Ha a szemét nézem, akkor nem is ember, hanem gyerek. Barna szeme van, mely tele van szeretettel s a mosolya is olyan, mint a gyereké.

— Végtelenül megörvendeztessz — felel és ebből megértettem, hogy egy csöpp kedve sincs mutatni, de a világról sem árulná el, hogy az én mulatságomat nem akarja elrontani, inkább ő is mutat.

Ennélfogva egyet fordítottam: a gondolato-mon s duhajul indtványoztam:

— Akkor az isten fája, azonnal fölkerede-dünk s lefoglalunk egy páholyt a moziban.

Most nem mondta, hogy végtelenül meg-örvendeztetem, de a gyerekszeme fölcillant, szin-te hallottam a koppanást, mikor a kő leesett a szívéből, hogy neki most nem kell dözsölnie, mihá és cigányoznia.

És mentünk a moziba, bevágtuk magunkat a páholyunkba s Világtornai — nem hittem soha, hogy ilyenre is képes — rögtön kacérkorni kezdett a gyönyörű színésznővel, mely a vá-szorképen megjelent.

— Ugye, — szóltam, — ez igazán szép vá-szorcseléd?

— Az, az, — felelte leklesülten — látod, ez az emberiség dadala, a legfőbb gyönyörűség. Szép ez a színésznő, nagyon szép, de szive-szben látom itt a vásznon, mint eredeti elő-adason.

— Én nem, én jobb szeretem az eredetit.

— Az eredeti? Hát barátom, mondok ne-ked valamit, de ne neved ki. Az eleven, az ere-deti teljesen értéktelen. Tudod, mi az eredeti szo-bor? Agyag, melyet nyomban négyfelé vág és ismét tömegbe gyúr a szobrász, mihielyt elkészült vele. Érték a sok ezerkoronás márványdupl-ká-tum és még nagyobb érték az egykoronás gipsz-öntvény, melyből százezer létezik. S mi ennek a fölvételnek az eredetije? Valami, a mi már ré-gen inncsen. És ez a szép színésznő? Valaki, aki már régen nem lesz, a mi kor még mindig ele-ven viruló ifjúságban fog a vásznon ragyogni.

— Ez igaz, de csak kiegészítő, csak cikónia. Ez az előadás mégis csak elevenebb volt, mi-kor a gép előtt folyt, mint most, mikor a gép-ből perog ki.

— Így gondolkoztok te, önzök. Nektek milliót ér egy kép, de csak akkor, ha a te szobátokban lóg és a legszebb rajta az a tudat, hogy nektek van s másnak — bár mit csinál is — nem le-het. Ez a gondolkodás megrabolja a kulturá-nak, az enyém, a gazdagjátja. /Én csak a re-

produkción becsülöm, tisztelem, szeretem és szol-gálok s a legfőbb gyönyörűségem a moziban az, hogy ugyanabban az időben ez a kép a világ minden táján épp úgy látható, mint mi előttünk.

— Hát miért nem csipálsz te is mozikat?

— Csinálok, fiacskám, hiszen egyebet sem csinálok. De betűkkel és papírossal. Hát látod! A nagy barátok pingáltak egy-egy könyvet, egy könyvtár éktelen kincs volt. De mit ért? A Má-tyás királyi híres könyvtára ma milliókat érne a British muzeumnak, de például egyetlen péld-ány lexikon egy falusi kereskedő házában töb-bet ér az összes Korvinoknál. Az unicum az oligarchia, a reprodukció a demokrácia. Az ere-deti a kajánság, a sokaág a szabadság, az igaz kultúra s bizony nagyobb kulturérzés egy irodalmi vagy művészeti remeket százezreknek hozzáférhetővé tenni, mint gyűjteni a ritkasá-gokat.

— Hát ezért és csak azért örülsz, ha a Vi-láglapnak szaporodnak az előfizetői?

— Ezért, — felelte korolyan, — meg a ha-szonért. Különösen a haszonért. Mert az én hasznom abból áll, hogy sokkal többet adok, mint azon a pénzen adni lehet és mégis megélek.

— Hát ez hogyan lehetséges?

— A tömeggel. Én huszszorosan köteteket adok három koronáért. Öt-hatezer példányban nem tehetem, de nyolcvanöt ezer példányban gen.

— Ennyi a Világtörténelem?

— Egyelőre. De lesz több is, mert mind a tíz kötet elkészült. Ez a reprodukció törté-ne. Minél többeknek juttatni s nem gondolni arra, hogy nekem minél több jusson. Ez a nagy

Élővirágból legizlésesebben

Molya virágcsarnokban

kötött bál és estélyi csokrok, színpadi virágajándékok és koszorúk a legszebb kivitelben készülnek

Szent-Anna-utca 5. Tulajdonos: Hudák Béláné

sítani, csak úgy suttymban szervezkedik olyan jelszó alatt, hogy a szláv ipart kell támogatni s már is jelek vannak rá, hogy a kereskedők elkerülik az eddigi magyar beszerzési forrásokat s rendelésekkel főleg Csehország felé fordulnak.

Nincs szervezve ez a bojkott mozgalom s mégis erősebb, mintha egyöntetileg volna organizálva.

Az új fordulatról, a királyi biztos kinevezéséről senki sem beszél, füle van a falnak s nem lehet tudni, mi következzék támadhatna. Csak úgy általánosságban emlegetik, hogy kár volt élére állítani a dolgot, mert könnyen elmérgesedhetnek a viszonyok.

A mai lapokon még nem érzik meg az új rend, a példátlanul szigorú cenzura, amely a hatalomnak nem tetsző akárhány lapot képes márról holnapra megfojtani.

A ma reggel megjelent lapok a vezércikk helyén a királyi biztos kinevezéséről szóló legfelsőbb kéziratot és a hivatalos lap tegnapi számából átvett sugalmazott közleményt nyomtatják le.

Nem fűznek hozzá kommentárt, politikáról nincs szó, sem Magyarországról. Már ma életbe lépett a szigorú rendelet s minden lapot megjelenése előtt a rendőrfőnök elé terjesztettek, akiknek jogában van két óráig visszatartani a cenzúrára bemutatott újságokat, tehát könnyű szerrel lekészetheti a lapokat. Ha valamit töröl a rendőrfőnök, annak helyére más cikket kell nyomtatni s ezt ismét be kell mutatni engedélyezés végett.

Nyomának sem szabad látszania az újságon, hogy a cenzura valamit kiküszöbölt. Szigorú rendelet van arról, hogy a megcenzurázás után nem szabad rányomtatni az újságra: — Második kiadás.

Alaposabban már nem is lehetett volna elnémitani a sajtót, mint ahogy történt. A lapok megjelenésének végleges beszüntetése nem lett volna ilyen biztos eszköz, mert mérges hangulatot teremtett volna, így azonban olyan színe lett a dolognak, — mintha a sajtószabadságán semmi sérelem sem esett volna.

Politikai bojkottról nincs szó, mert azzal könnyen leszámolhatna a királyi biztos, gazdasági téren szervezkedik az esküdt ellenségeskedés és passzív rezisztenciában is kifejezésre fog jutni Magyarország és a magyarok ellen.

Hiba van a kréta körül...

Megint a szervezeti szabályzat.

Még mindig talál kifogásolni valót benne a miniszter.

Megint leérkezett a magas miniszteriumból — a városi szervezeti szabályzat. A valósággal vesszőfuttatást megjárt szabályzatban természetesen még mindig találtak hibát. Azaz, hogy nem is hibát, nem hibákat.

Igazán nevetséges már ennek a szervezeti szabályzatnak az egész története. Ugy leszünk vele, hogy minél többször járja meg a város alkotása a miniszteriumot, annál több kifogásolni valót találnak benne.

Most legutóbb is baj van a kréta körül. A miniszterium kifogásolja a

főügyész,
alügyész és
főorvos

magasabb fizetési osztályba való sorozását. A miniszter szerint a szervezeti szabályzatnak teljesen hibás alapon készült ezeknek az állásoknak a megfelelő fizetési osztályokba való sorolása. Új tárgyalás alá kell venni tehát megint a szervezeti szabályzatot isten tudja, hogy hanyagszór.

Hja, mert nagy fizetést állapított meg a város a miniszter szerint egyes tisztviselőknél. Olyan nagyot, hogy ezt már nem hagyhatja szó nélkül és körmünkre tappint. Megálljatok, ne legyetek olyan bőkezűek!

Azt szeretnénk tudni, hogy vajjon eszébe jut-e a magas miniszteriumnak a szervezeti szabályzat többi hibáit is meglátni. Mert utóvégre az még nem is olyan nagy baj, ha a város inagyurak nagy fizetést állapítottak meg saját részükre. Sokkal nagyobb baj az, hogy a kis ekszisztenciákkal keveset törődtek. A kis hi-

vatalnokokon nagyon nyomoruságosan segít az új szabályzat.

Sőt, a mai hallatlan megélhetési viszonyok között éppenséggel nem segít.

Igy áll kérem a szervezet szabályzat ügye a maga teljes valóságában. Tessék a magas miniszteriumnak észrevenni azt, hogy hol szorít a dipó és ne csak a városi nagyurakra vigyázzon, hanem tartsa szem előtt a kis hivatalnokok érdekét is.

SZINHAZ.

Ma péntek este:
NINCS ELŐADÁS.

HETI MŰSOR:

Pénteken: Nincs előadás.
Szombaton: Nincs előadás.
Vasárnap délután: Ártatlan Zsuzsi, operett.

Vilmos császár szindarabja. Az Excelsior berlini tudósítója jelenti lapjának, hogy a potsdami színházban a nyilvánosság teljes kizárásával folynak a próbák, a négynek szerzője nem más, mint maga a német császár. Az első felvonás a körül forog, hogy az apát a családban korlátlan hatalom illeti s ezek a jelenetek megvároszón drámaiak. A második felvonásban bemutatkozik ki a cselekmény s a cásszári szerző itt tirádákat ad a szereplők ajkára, a melyekben általános európai politika nagy irányelveit hangoztatja.

Ennyit lehetett meglátni — jegyzi meg a francia lap berlini tudósítója — a szenzációs darab tartalmáról. Az Excelsior kötelességének tartotta, hogy utána járjon a dolognak s hozzáfűzi, hogy Berlinben semmit sem tudnak a császár állítólagos színiüveréről.

Színházi szünet. Ma nagypénteken és holnap nagyszombaton nincs előadás.

Husvét előadások. Husvét vasárnap délután nérsékel helyárral 3 órai kezdettel az Ártatlan Zsuzsi operett kerül színre. Este Biró Lajos és Lengyel Menyhért színiüvének, a Cárónak lesz a bemutatója. Husvét hétfőn dél-

titok, melyet az emberek nem akarnak teljesíteni. S ha már szerelem nyolcvanöt ezer embert, aki egy korona kilencven fillérjével tíz kötetes Világtörténelmet kapott, akkor szerzek száz-ezer embert, aki a Világtörténelem mellé huszonöt kötetes Világlexikonhoz jut.

— Ember, hisz ez lehetetlen.

— Miért?

— Annyi pénzem nincs is.

— Mit gondolsz, mennyi kell hozzá?

— Legalább két millió.

Mosolygott.

— Egy kötet könyvkötőmunkája, csak egy korona kilencven fillért számítva, az maga száz-kilencven ezer korona, huszonöt kötetje pedig négy millió. Két millióval tehát még a bekötési táblákat sem szerezhetem be.

— Szédítő. Hát olyan gazdag vagy?

Nem, felelt direkt a kérdésre, csak gyönyörködött avatatlanságom elszőnyegésén.

— Egy kötet negyven iv, azaz 640 oldal; huszonöt kötet 16.000 oldal. Tudod, mennyi be kerül ennyi papiros, csak szedés és nyomtatás nélkül?

— Nem, de borzasztó sokba.

— A lexikon a legtekélyesebb illusztrációk nélkül nem ér semmit. Brockhaus Lipséből, az Encyclopaedia Britannica Londonból, az International Encyclopaedia New-Yorkból s még egy világévig Párisból fog nekem képeket liferálni, — tudod, mibe kerül ez?

— Nem, hiszen annyi pénz nincs s a világon?

— Most vedd hozzá a magyar felvételeket, a tisztán magyar vonatkozású tárgyakra. Vedd hozzá a megírás költségét, mert az elsőből az utolsó betűig minden megíratok s ez a lexikon nemcsak tájékoztató lesz, melyhez nyulok, ha valamit meg akarok tudni, hanem állandó olvasmány, mint a regény, melyhez nyulok, ha szórakozni akarok.

— Ennyi pénz már két világon sincs.

— Az amatőrök világában nincs, — felelte mosolygva, — de a reprodukció világában van. Ezt a pénzt nem is kell szereznem, csak jelenkezneti kell annál a publikumnál, mely megtanulta az eddigi működésemből, hogy Toinai Világlapja többet ad, mint kap, és mindig megadja, a mit ígér. Én az én publikumommal nem mint kalmár állok szemben, a kárút árul, hanem mint gondnok, aki a kis rámbizott pénzéből akkora kulturértéket produkál, a melynyel meg van elégedve.

— Ez nagyon szép, — mondtam, — különösen beszélgetésnek egy moziban. De, ugyebár, mi most mulatunk, s te mulatás közben alkotni szoktál?

— Ugy van, — felelte — én mindig álmodom. Aztán mikor fölébredek, megvalósítom az álmot.

— A Világlexikont?

— Mához egy évre már többet hallasz felőle.

— Barátom, — mondom — ne sértődj meg, de valamit mégis csak mondanom kell. Hjukorodban bűvészkönyvet írtál. Csak nem veszed komolyan, hogy bűvész vagy?

— De igen. A bűvészet trükkjeit nem csodák, de megvannak s a mit ott leírok, azt meg is lehet csinálni. Nem boszorkányság, csak tudni kell. S a kiadótéren is tudok egy trükköt s aki nem tudja, bűvészetnek tekintheti. — Mindez — hiszen erről kerültünk a témára — a reprodukció hatalma és közelgő világhuralma. A mozik dolgoznak vele vásznon, én dolgozom vele papíron. Tömegeket kiszolgálani, ez titek. A ma egynek csak egy korona, az a tömegnél vagyon. Most nagy pénzeket kívánunk kevésért. Ezeket csak úgy szolgálhatjuk ki, ha a pénzértéknél kevesebbet adunk. Én sokaktól kérek kis pénzt s azt a pénzt csak úgy kaphatom, ha többet adok, mint tőlem várnak.

— Akkor te valóságos kulturhős vagy!

— Nem, — szólt mosolygva — csak kulturhősi, szolgálja a kulturának, ak megreszégül a gyönyörűségű, hogy százszázakat gyűjthet maga körül, s százszázakat adhatja azt, amit bárny nábob vagy nagyhatalom egy lucat embernek sem adhat.

Oldalt ránéztem s megértettem, hogy ennek az embernek csakugyan nincs szüksége pezsgőre, vagy hasisra, hogy mámorba merüljön, s a Világ-lexikon készül és a mozi-álom ime, már valóság.

Debrecen legelőcsőbb bevásárlási forrása a

„Versony“ kész férfi-, fiu-, és gyermekruha áruház DEBRECEN, Piac-utca 61. sz. (Szent-Anna-utcával szemben.)

Eddig nem létezett versenyárban kaphatók:

Férfi öltönyök divat színekben már	18 K-tól
Divat felöltők	19 „
Angol raglánok	20 „
Divat nadrágok	7 „
Strapa nadrágok	5 „
Férfi öltönyök	12 „

Férfi felöltők	14 K-tól
Férfi angol raglánok	16 „
Férfi nadrágok	4 „
Gyermek öltönyök	4 K-tól
Gyermek felöltők	10 „
Gyermek térdnadrág	3 „

„Diadai“ két munkás öltönyök és nyomdász köpeny valódi rózsahegy vázából **R 5.90**
Debrecen, Piac-u. 51. sz.

után mérsékelt helyárrakkal a Leányvásár operett kerül színre elsőrendű szereposztással, míg esik Kerner József operettújodása, a Királyszokeletésnek lesz a premierje. Jegyeket az ünnepi előadásokra a színházi pénztár előre árusít.

Nem lesz vasutas árvaház Debrecenben.

Debreczen szűkkeblősége.

Igen kérem, így áll a dolog: nem lesz vasutas-árvaház Debreczenben. Ugy-e bár, hogy el-tetszik hinni, ha mondjuk? Megjött az értesítés egész koroly és hivatalos formában az Országos Vasutas Szövetségtől, amely szerint, a szövetség visszautasítja a város által az árvaház részére felajánlott telket. Visszautasítja, mert a Dunán-túli kis Kőszeg sokkal kedvezőbb ajánlatot tett a vasutas szövetségnek. Az árvaházat így aztán Kőszegen fogják felépíteni.

Lehetetlen, hogy mosolyra ne fakadjunk, ennek a hírek a hallatára. Hát uramisten, megtörténhetik ilyen is Debreczen híres-nemes városával. Tárgyalunk hónapokig az árvaház ügyében. A tervet kiadják bizottságoknak, szakértőknek; hozzájárul minden hozzáértő és hozzá nem értő ember Debreczenben; hírlapi cikkek jelennek meg az árvaházról nap-nap után; átmegy szinte a köztudatba, hogy csak Debreczenben építheti fel a vasutas szövetség az árvaházat: — és in-e, utóljára is szépen elesünk tőle!

És vajjon miért? Mert szűkkeblű volt a város egy ilyen hunánus, intézménnyel szemben. A kis Kőszeg városa lefőzött bennünket, a gazdag Debreczent. Megszerezte magának a vasutas árvaházat.

Ugy-e bár, hogy érdekes kis ügy az árvaház ügye? Érdekes és egyúttal szomorúan jellemző Debreczen városára nézve. Így intéznek el itt sok ilyen nagyhorderejű ügyet. Mert az csak tegachatatlan, hogy határtalan szűkkeblőség, elmaradottság, nemtörődömég kellett hozzá, hogy elesünk a vasutas árvaháznak Debreczenben való felállításától.

Hja, sok épületes dolog történik meg Debreczen városában.

Uzsorával vádolt szövetkezet.

Vád alá helyezett igazgatóság.

Fővárosi tudósítónk írja:

A felszámolás alatt lévő szövetkezetek között foglalt helyet a Magyar Általános Hitelszövetkezet.

A Magyar Általános Hitelszövetkezet tehát felszámol, még pedig meglehetősen furcsa körülmények között, amelyekre egy az elmúlt napokban lefolytatott tárgyalás a büntető törvényszék vádpancáca előtt világít rá. A szövetkezet elsősorban kölcsönök kiadásával foglalkozott. Helyesebben: kölcsönök megszavazásával, mert megszavazott pénzek kiadására sohasem került a sor.

Két szegény, megszorult kereskedő: Marosán János és Czuka János az aktív bankügyleteknek ezt a furcsa technikáját nem ismerték. Ők, szegények, azt hitték, hogyha kölcsönért folyamodnak, a bank megadja a pénzt, vagy megtagadja a pénzt, a szokásos formalitások között tehát megkérték a szövetkezet igazgatóságát, hogy 200—200 korona kölcsönt utaljon kin ekik.

A szövetkezet igazgatósága: Marschall Béla ügyvezető igazgató, Surányi Adolf és dr. Fleischmann Sándor ügyvéd, igazgatók, ülést tartottak, megszavazták a kölcsönt és kiadták a kétszáz koronákat, — amelyekből tízenyolc tízenyolc korona különböző költségek híján és

száz-száz korona üzletrészjegyzés levonása után ténylegesen nyolcvankét korona maradt.

A kölcsön feltételeihez tartozik természetesen, hogy a kamatok kétszáz korona után fizetendők, a kétszáz korona egészében leörlesztendő, a száz korona üzletrész pedig, hála az igazgatóság ügybuzgó működésének, egy fillért sem ér.

Marosán János és Czuka János nagyon meg voltak szorulva, felvették a kölcsönt, egy ideig törlesztették is a részleteket, később azonban megdondították a dolgot és nem fizettek. A szövetkezet perrel fenyegette meg őket, azután meg is indította a peres eljárást, még pedig a jelentékeny összegű törlesztések ellenére, az egész kölcsönösszeg erejéig.

A két adós most már nem nyugodott meg: a polgári pörre bünvádi feljelentéssel felelt és uzsoravéség címén feljelentette a bank két igazgatóját: Surányi Adolfot és dr. Fleischmann Sándor ügyvédet.

A két megvádolt vezető a vádirat ellen kifogásokat adott be, mondván, hogy az ügyvezetésben egyiküknek sem volt része, a szövetkezet dolgait Marschall Béla intézte és ők csak ahhoz járultak amit Marschall az üléseken eléjük terjesztett.

A vádtanács dr. Langer Jenő táblabíró elnöke alatti ülést tartott, azonban úgy határozott, hogy miután a kölcsönre szorulóknak egyáltalában nem volt szándékuk a szövetkezet tagjaivá lenni és ők ennek ellenére mégis kényszerítették üzletrészek jegyzésére, és miután a kölcsönnei arányban nem álló sulysok tartozással terheltek meg, továbbá az adósok által teljesített törlesztéseket az igazgatóság nem a tökére fordította és a törlesztések ellenére is az egész összeg erejéig perelte őket, az uzsora tényálladékanak elemei kétségtelenül megállapíthatók és ezért a vádtanács az igazgatókat, — Surányi Adolfot, és dr. Fleischmann Sándort vád alá helyezte.

A kamarából.

A debreczeni kereskedelmi és iparkamara ösztöndíja.

A debreczeni kereskedelmi és iparkamara rendszerbe foglalva, egész sorozat különféle ösztöndíjakra irt ki pályázatokat, részint a kamarára saját adományából, részint pedig az állam részéről kiadandó ösztöndíjak ezek.

A kamarára ösztöndíjai a következők:

1. Szabó Kálmán-féle két egyenként 300 korona ösztöndíj iparos és kereskedő ifjaknak. Lejárat: május 15.

2. Löfkovits-féle két egyenként 200 korona iparfejlesztési segély, debreczeni kisiparosoknak. Lejárat: május 15.

3. Szakiskolai ösztöndíjak. Debreczeni tértipariskolánál 10 egyenként 200 korona, debreczeni keresk. felső tanintézetnél 3 egyenként 200 korona, szatmári fapari szakiskolánál 3 egyenként 150 korona, egyéb szakiskoláknál összesen 7 egyenként 150 korona ösztöndíj. Lejárat július 15.

4. Tanonciskolai ezüst érmék, kiváló tanulóknak, a kerületben összesen 100 darab. Lejárat: május 1.

5. Ipari munkásjutalmak: 6 egyenként 50 korona jutalom. Lejár május 15-én.

Az állami ösztöndíjak a következők:

1. Tanulmányozási ösztöndíj. Iparos ifjúságára, külföldi utazásra, 600 korona. Lejár: május 15-én.

2. Ipari munkásjutalmak: öt egyenként 100 korona jutalomdíj és okmány kiütetés. — Lejár május 15-én.

3. Erzsébet királyné kilenc egyenként 2500 koronás tanulmányi ösztöndíj, fiatalabb keres-

kedők részére, kik keleti kereskedelmi akadémiát végeztek. Lejár április 30-án.

4. Pesti Magyar Kereskedelmi Bank egy 1350 koronás tanulmányi ösztöndíja, egy felső iparskolát végzett iparosnak. Lejár április 15-én.

Méltatlanul megrágalmazott szerkesztő.

Ujságírók a vádlottak padján.

Érdekes sajtóper folyt ma a debreczeni kir. törvényszék előtt. Balassa Sándor lapszerkesztő kollegánk volt a vádló, akiről Roskovitz Arthur hírlapíró és Than József vasúti rodakezelő a valóságnak meg nem felelő tényeket állítottak, illetve korpolták lapjuk útján.

Balassa Sándor lapszerkesztő a legreljesebb bizonyítást engedte meg maga ellen. A mai fő-tárgyaláson a Balassa Sándor ellen felhozott vádak absolute nem nyertek bebizonyítást.

A mai fő-tárgyaláson Tóth Aurél elnökölt. Szavazó bírák voltak Kádás és Ujfalussy. A vád képviselőiben dr. Erdély Lajos jelent meg, a védelmet Dr. Révi Nándor látta el. — Kihallgaták Szávay Gyulát, aki kijelentette, hogy közvetlen tudomása nincs arról, mintha Balassa tollát megfizették volna.

Zilahy Gyula azt vallotta, hogy a színnázpályázat idején nem adott pénzt Balassának a támogatásért. Kontsek Géza megcáfolta a vádlottak azon állítását, hogy Balassa Sándor tőle pénzt kért volna.

Ugyanígy vallott Pösch Dezső is, aki jelen volt a Kontsek által rendezett uzsonnán és határozottan tudja, hogy Balassa Sándor még célzást sem tett arra, hogy Kontsek fizessen.

Schenk József, aki korona-tanuja lett volna a vádlottaknak, kijelentette, hogy Balassával sohasem beszélt, őt nem ismeri.

Horovitz Zsigmond kihallgatása következett ezután, aki előadta, hogy néha előfordul, hogy a hirdetési ügynökök meg nem engedett eszközökkel igyekeznek hirdetést szerezni, de arról sem neki, sem főmagánvádlónak tudomása nem volt. A lap anyagát dolgoit ő bonyolítja le, abba felelős szerkesztő nem szólhat bele. Amióta Balassa Sándort ismeri, mindig úgy ismerte, hogy a tollával nem élt vissza és hogy Balassa Sándornak ujságírói tisztessége ellen semmiféle kifogást tenni nem lehet.

Kovács Nándor gyógyszerész előadta, hogy ő akkor a patika-jogért folyamodott, egy cikk közléseért a már elhunyt Sipos Bélának adott egy összeget, azonban Balassa Sándor soha sem kért, sem kapott tőle.

Vádlottak hivatkoztak egy Scholz Elmer dr. törvényszéki jegyzőre, a ki azt állította, hogy a Székely-féle pörben Balassa Sándor azt fejezte a Székely-féle pörben Balassa Sándor azt vallotta, hogy ő szimatolta ki a Békés-Komjáti-féle szövetkezést és besugárta Székelynek, aki megírta és e szolgálatért kapott pénzt.

Balassa Sándor nagyon kijelentette, hogy Scholz Elmer ezen állítása nem felel meg a valóságnak, most hallotta először. Ezért az elnök rendreutasította azzal, hogy ha a tanu vallomását hánisnak tartja, jelentse fel az ügyészségnél.

Végül Deésy Alfrédot hallgatták ki, akinek tudomása van arról, hogy a kommuniké írásért egyes ujságíróknak Zilahy havonta 20—30 koronát fizetett. Ez így van más városban is.

Ezután elnök felhívta a feleket, hogy a bizonyítás kiegészítésére tegyenek előterjesztéseket. Révi Nándor kijelentette, hogy a bizonyítás eredménytelennel nem járt, éppen ezért újabb tanukért

kéri kihallgatni Kovács Aladárt, Ekli Józsefet, dr. Lukács Bélát, Nagy Sarrut és Irmay Bélát. Dr. Erdélyi hozzájárul a védő indítványához. A bíróság a tanuk beidézését elrendelte és a tárgyalást elnapolta.

NAPI HIREK

A GOLGOTHA HELYE.

A Kálvária hegyének fekvéséről, ahol Krisztust keresztre feszítették, még ma is sokat vitakoznak.

Némelyek a szent sir templomának fősomszédságában vélik az igazi helyét, mások Jeruzsálem falain kívül, ami valószínűbb is. Az angolok az igazság kiderítésére egy bizottságot szerveztek, amelynek elnöke G. C. Gordon tábornok, két évi kutatásainak eredményét nem rég közölte a «Times»-ben.

Krisztus keresztre feszítésének voltaképpeni helye az «El Heydhimigh» nevű tetőn volna, mintegy nyolc méter távolságra a Jeremiás barlangjától.

Ezen a tetőn van egy kisebb kert is, ma már elhanyagolt állapotban. E kert mellett lévő sziklás, kopár tetőn történt a fölfeszítés. Ezt hosszas kutatások és adatgyűjtések után egy Connan Tristen nevű zarándok még egy 1558-ból eredő irással erősíti meg. Ehhez hasonló eredményre jutott ez ügyben C. R. Condor őrnagy, egy későbbi kutató is.

A keresztfeszítés helyéhez igen közel, alig hatvan méternyire, a kertnek egy eldótt mélyedésében sziklába ástott sírok vannak. Az angol bizottság azt véli, hogy Krisztus tetemét e sírok egyikében helyezték el. A sír üres és néhány lépcsőfokon lehet beléjutni. Mások azt állítják, hogy ez valaha görög keresztény papok temetőjének helye volt, amit megerősíteni látszanak az itt talált éfiratok és bizanci stílusú keresztetek.

De viszont az angol bizottság állítása szerint a sírok határozottan magukon viselik a régi zsidó sírok jellegét és mindenben megegyeznek a Jozafát és Himon völgyében levő zsidó sírokkal.

Milyen idő várható? Még éjjeli fagy és elvélve inkább csak keleten csapadék várható. Sürgönyprognózis: Elvélve fagy, keleten elvélve csapadék. Déli hőmérséklet 5.8 Celsius.

Ünnepi istentiszteletek. A református templomokban április hó 5-én prédikálni fognak a következők: ÚA Nagy templomban d. e. Igyártó Sándor segédlelkész, délután Konrád Zoltán segédlelkész, kistenplomban délelőtt Uray Sándor lelkész, délután Papp József segédlelkész, Kosuth-utcai tenplomban délelőtt Szele György lelkész, délután Szász Inre hittanhallgató, Ispótyá-tenplomban délelőtt Polgár Gyula segédlelkész, délután Cs. Nagy Dániel hittanhallgató, Csapó-kerti inaházban Kovács János vallásoktató lelkész. A városi szegényházban Hajdu Zsigmond püspöki titkár. Honokkerti imaházban Boér Károly vallásoktató lelkész.

Segély az iparostanocskolának. A kereskedelmi miniszterium a debreczeni iparostanocskolának 7000 korona segélyt utalt ki.

Ügyvédek a numerus clausus ellen. Aradról jelentik: Az arad ügyvédi kamarára Szalay Károly elnöklésével tegnap tartotta meg rendszeres közgyűlését, amelyen dr. Schütz Henrik titkár felolvasta a kamarának az igazságügyminiszterhez intézendő feliratát, melyben a kamarára mult évi működéséről számol be. A kamarára a numerus clausus ellen nyilatkozott. Avarfy Ferenc ügyvéd azt indítványozta, hogy a föltérjesztésből hagyják ki ezt a passzust. — Arrt az ügyvédségnek numerus claususra szűkítése van. Tolnay János és Paretz Béla a föltérjesztés változatlan elfogadását ajánlotta, a iréhez a közgyűlés hozzá is járult. Beszároit a jelentés arról is, hogy az arad és gyulai törvényeszek területén az ügyvédi díjakat méltányosan fölemelték.

Rajner főherceg és egy aradi házaspár. Aradról jelentik: Kell Dávid aradi iparos 60 évvel ezelőtt egy napon házasodott Rajner főherceggel és a mult hónapban nagy családi körben: Rajner főherceggel egy napon ülte gyémántlakodalmát. A házaspár akkor elküldte arcképét a főhercegnek, üdvözölve a gyémántlakodalmás fenséges párt. Ma érkezett a Kell-párhoz a főhercegi pár arcképe magyar aláírással. Gróf Rosenberg főudvarmester magyar levélben megköszönte a főhercegi pár nevében az üdvözlést és kívánta, hogy a vaslakodalmat is boldogan megüljék unokáik körében.

A borralaló ellen. Aradról jelentik: Az aradi pincérek megkezdték a szervezkedést a borralaló ellen és annyi fixfizetést kívánnak, hogy nélkülözhessek a borralalót. A sztrájkoló aradi zenészek felhívták a pincéreket, hogy velük szolidaritást vállaljanak. A pincérek még nem válaszoltak. A cigányzenészeket itt katonabandák helyettesítik.

A legbátrabb francia asszony halála. — Toulouse-ban a napokban meghalt egy asszony, akinek hősiességét annak idején kortársai balladákban és énekekben örökítették meg. — 1858-ban, Jeddah arab városban tartózkodott M. Eveillard francia konzul, a feleségével és fiatal, alig 18 éves leányával. Egy napon a bensülöttek felázadtak és egyéb arab banda megostromolta a konzul lakását és legyilkolta a konzult és feleségét, leányuk szemeláttára. A bátor fiatal leány azonban szülei megcsönkított holtteste láttára se vesztette el lélekjelenlétét. Összegyűjtötte maga köré a ház népét és a szomszédházakban lakó keresztényeket és Emerát francia dragománnal együtt példátlan hősiességgel védelmezte meg a házat. Amikor már mellőle, a huszonöt védelmező közül huszonegyen elhullottak és a dragomán is eszméletlenül fektült a földön, a bátor fiatal leány, hogy a fogságot elkerülje, már szintén agyon akarta magát löni, amikor néhány angol matróz segítségére sietett, akik elűzték az arabokat. A fiatal leány azonnal visszatért Franciaországba, Párisban bemutaták III. Napoleonnak, aki homlokon csókoita és Franciaország legbátrabb leányának nevezte. A közönség mint második Jeanne d'Arcot ünnepelte és nagyszerű nemzeti ajándékokat nyújtottak át neki. Eveillard kisaszony később bátor bajtársának, Emerát dragománnak felesége lett. A hősléki asszony, akinek fia francia konzul Patrasban, — magas kort ért el.

X. Pius, mint csodatévő. A «Matin» legutóbbi számában megemlékezik X. Pius pápa csodatételéről: San Remoban, a karmaliták zárójában hirtelen megsüketült egyik fiatal apácakölő, aki egész lelkével vágyott az apáca-fátyol után. A főnöknő kijelentette, hogy el kell hagynia a zárdát, mert süketsege miatt nem szentelhetik föl. A fiatal leány kétségbeesetten könyörgött a főnöknőnek, de ez nem változtathatta meg elhatározását, amelyre az alapszabályok kötelezték. Mikor a jelölt az nap a közös terembe ment estebédhez, süketsege dacára a következő hangokat hallotta:

— Menj leányom Rómába. A szentatya ott meg fog gyógyítani.

A főnöknő beleegyezett az utazásba. Az apácakölő leborult a pápa lábához: «Szent atyám, szívérdan hiszem, hogy te meg fogsz engem gyógyítani. Karmelita apáca szeretnék lenni, de süketsegem miatt nem szentelhetnek föl». A pápa két keze közé fogta a fiatal nő lejét. Szemeit ég felé fordította és ezt mondta: «Légy nekem a te hited szerint. Menj haza és légy jámbor apácává». A fiatal nő ebben a pillanatban visszazengte hallását. A pápa a csoda emlékéül a következő nevet adta neki: Mária Pia, a jó Pásztorhoz.

Kigyuladt erdő. Losoncraól jelentik: Gróf Wenckheim Ferenc vilkei uradalmában kigyuladt az erdő és mintegy hatvan hold területű erdőség elpusztult. A kár több mint tízezer korona.

A halálra ítél katoná. Párisból jelentik: Egy Tisseau nevű közkatoná a mult évben rablós-gyilkosságot követett el. A katonát a hadbíróság halálra ítélte s az ítéletet tegnap hajtották végre. Tisseau a zárkájában két rást hagyott hátra. Az egyik egy levél, am elyet a szüleihez intézett, a második a «memoár»-ja, — érdekes és éppen nem haszontalan irás. Meglepő, hogy Tisseaunak ezek a sorai milyen tökéletesek, hibátlanok, és milyen stílbeli készség érzik meg rajtuk. Tisseau az utolsó pillanatig se szölt e két írásról. A párnája alatt találták meg őket. Az emlékiratának szövege, a maga teljes rövidségében, a következő:

Mans, 1912. febr. 25.

Azért írom e sorokat, hogy intsek s tanítsak általuk, és hogy megmutassam, hogy egyedül az ifjakoromban kapott rossz neveltetésem az oka, ha én, becsületes emberek gyermeke, ilyen mélyre sülyedtem. Nem tagadom, meglehetősen rossz hajlamokkal jöttem a világra s e rossz hajlamok korár ki is ütözköztek belőlem. A tanítóm, a ki testestül-lelkestül pedagógus volt, mihelyt e rossz hajlamaimat észrevette, nem hagyott békét a szüleinek addig, a míg ki nem vettek az iskolából hogy inkább javítóintézetbe dugjanak. Ha visszagondolok azokra a bizonyos rossz hajlamaimra, kénytelen vagyok furcsálkodni felettük. A leggonoszabb hajlamom az volt, hogy az iskolában kis pajtásaimat izgattam és igyereklővel magyaráztam nekik, milyen igazságtalanság, hogy a gazdagok és dúskálók mellett vannak szegények és nyomorban singlödők. A tanítóm ezt nagy bünnnek találta, s a szülein, becsületes, jó módú emberek, szintén. Javítóba kerültem, itt aztán csakugyan megromlottam.

Az intézett igazgatója nem értette meg azt, a mi a hivatásában nemes és magas: hogy eltévedt ifju lelkeket a jó utra kell térítenie és a helyett, hogy ezt tette volna, inkább tetszegett nekének azzal, hogy valamennyiünket az állandó megvetéssel sújtott és a legkisebb hibánkat szigorított bünttel, elzárással láncra veréssel torolta meg. Már akkor sokszor gondoltam magamban, milyen szép és nagyszerű lenne, ha ez az ember azt mondaná magában: apja vagyok ezeknek a szerencsétlen suhancoknak s jó családapá módján akarok banni velük. — Nem, ilyen érzés nem támadt az ajkán soha. Mogorva volt s ha beszélt, mindig csak ezt az egy kijelentését hallottuk: «Engedelni eskedjél, vagy megdöglesz!» Így kerültem ki, felcseperedve a javítóól, nem volt mesterségem, nem voltak céljaim, beteg voltam és szerencsétlen s mélyen bennem ült már akkor is a tudata annak, hogy én haláraitél ember vagyok, aki bármit tegyen, a sorsát el nem kerülheti.

Most elérkezett az ideje, meg kell halnom. Ha csakugyan meg kell halnom, bátran és emelt fővel megyek a vesztőhelyre, mert biztos vagyok benne, hogy isten kegyesebb lesz hozzám, mint az emberek voltak s meg fogja bocsájtani eltévelyedéseimet. Erős a bizalmam benne, hogy gyamu nélkül közel enged az ő szent szívéhez. De a szíven vérzik, amikor szegény szüleinre gondolok, akik vigasztalhatatlanok lesznek. Oh, emberek, irgalomból látogassatok el ehhez a két öreghez és mondjátok füllükbe az en minden bűnbánásomat és leirhatatlan fájdalommat. — Mondjátok meg nekik, hogy utolsó gondolatom őket dedelgeti. Gondolok a viszontításra, a találkozásra velük odafent, ahol addig fogok in adkozni értük, a rig egyszer majd megint az egyrés karjába roskadunk.

Benjamin Tisseau,
közkatoná a párisi
katonai fogházban.

Egy mulató ünnepe. A jövő héten, csütörtökön ünnepe lesz a Hajnal-Mulatónak. Lévai Farkas Pál, a Mulató kitünő rendezője, jellemkomikusa és konferenszéja e napon tartja jutalomjátékát. Mi, akik ismerjük Léva Farkas Pált, mint hivatásának élő művészt és mint kedves, szinpatikus embert, bizton állíthatjuk, hogy jutalomjátéka a megérdemelt sikerek őszinte elismerésének egy értékes láncszeme lesz. Lévai Farkas Pált a Mulató agilis tulajdonosa és a közönség egyaránt szerelik, mely szeretet a jövő heti jutalomjátékán fog legfényesebben beigazolódni.

Szebnél-szebn levélapirokból órási raktár! Olcsó árban kapható Ho:ovitz Zsigmond papírárú üzletében, Piac-utca 12. (Csapó-utca sarkán.)

Milyen legyen az ivóvíz? A Magyar Mérnök- és Építész-Egyletben Budapestén tegnap este dr. Ferenczi József műegyetemi magántanár előadást tartott arról a kérdésről, hogy milyen legyen az ivóvíz. A vízvezeték céjaira szolgáló víz beszerzésének rövid ismertetése után rámutatott az előadó arra a téves és tarthatatlan nézetre, amely az utóbbi időben a vízvizsgálat terén lábrakapott, hogy t. i. a lágy vizek nem ajánlhatók ivásra. Adatokkal igazolja, hogy ez a nézet tévedésen alapszik és hogy éppen a legjobb ivóvizek a lágy vizek csoportjába tartoznak. Ilyenek például a tatrai ivóvizek, a wieni vízvezeték vize, stb. Az a tévhit is tarthatatlan, hogy a desztillált víz ártalmas az egészségre. Az igen érdekes előadást a nagyszámú közönség érdeklődéssel hallgatta végig.

Haláleset. Városunk egyik köztisztelőben álló polgára, Sreiber Herrmann tegnap hirtelen elhunyt. A gyászoló család a halálesetről a következő gyászjelentést adta ki: Fájdalomtól megtört szívvel jelentjük, hogy a feledhetetlen jó édes apa, nagypapa, dédapa Sreiber Herrmann áldásos életének 85-ik évében, hosszas szenvedés után elhunyt. A boldogult hült tetemei a Bethlen-utca 9. számú gyászházából f. hó 5-én délután 2 órakor fogták az izraelita temetőbe örök nyugalomra helyezni. Debreczen, 1912. április hó 4-én. Hidvéger Miklósné Sreiber Róza férjével, gyermekeivel, unokáival. Özv. dr. Ixel Sornáné Sreiber Ida gyermekeivel, özv. dr. Váczai Lajosné Sreiber Berta gyermekeivel és unokahúgával. Sreiber Antal feleségével, született Kleir Ilonával.

Titokzatos rablógyilkosság. Kaposvári tudósítónk jelenti: Ujdonbovár mellett fekvő Paradieson-pusztán, a völgyeségi patakban, a mákor a márnárok a vizet mérték, egy férfi holttestére bukkantak. A hulla már erősen fölösülésnek indult, heiek óta lehetett a vízben, a hirtőség a lelet nyomán kutatni kezdett és megállapította, hogy a hulla Hufnágel János ludasdi (Baranyan.egye) gazdag földműves, aki a múlt hónapra ráckozári vásár után, a mákor a zsebeit sek százas bankó dagasztotta — állatainak az ára — nyomtalanul eltűnt. A legnagyobb valószínűség az, hogy Hufnágelt kirabolták, megölték és azután a márnárok vizébe taszították, a mely a hullát elhozta Sorogy vármegye területére.

Csák Mamihner-féle magvakat vásárolna helyesen gondolkodó, szarító gazdák és kertészek még akkor is, ha mások olcsóbbak volnának, mert tapasztalatból tudják, hogy az csak a magvak rovására és a vevők kárára lehetséges.

TÁVIRATOK.

Intendáns és karmester.

München, április 4. Báró Speidl, az udvari színházak fő intendánsa, a ki állandó céltáblája a klerikális tanadásoknak, tegnap megjelent a rendőrségen s bepanaszolta Krause volt karmestert, aki neki tenyegető levelet írt. Azzal végződik a levél, hogy «katasztrófa lesz, ha nem kapom vissza karmesteri állásomat». Olyan késza és zágyva az irás, hogy a rendőrség Krauset örültek tartja s a volt karmestert rendőrvosi megfigyelés alá helyezték.

A háború ellen.

Milano, április 4. Olaszországban is kezdnek már kijózanodni a harcias hangulatból. Az a rengeteg pénz- és véráldozat, a melybe a háború eddig került, elkeseredést keltett és több oldalról békekötésre sürgetik a kormányt. A Secolo tegnapi számában Giretti híres olasz közgazdász felszólítja a kormányt, hogy hagyja abba eddigi hibás politikáját, vonja vissza az annexió határozatot és kössön békét, különben a határnak fognak békét diktálni Olaszországra.

Németek az aviatikáért.

Berlin, április 4. Az általános aviatikai kiállítás megnyitása alkalmából Henrik porosz herceg, a Ratibor hercege, Parceval őrnagy és mások kezdeményezésére tudományos társaságot alapítottak a léghajózás fejlesztése céljából. Este banket volt, melyen Henrik herceg bejelentette, hogy felhívást intéznek a nemzetnek, hogy alakozzék a német aviatika fejlesztésére.

Összeültözött vonatok.

Dévajá prilis 4. Ma éjszaka litye állomásán a 606. számú személyvonat egy tehervonatba ütközött, mely az állomáson vesztegelt. Az összeültözés igen erős volt, mert a személyvonat ugyszólván lesodorta a tehervonatot, ember-életben azonban sem az utasok, sem a vasúti személyzet részéről nem esett kár. Az összeültözés cka még nincs megállapítva, valószínű, hogy az állomási védjelző romlott el és a mozdonyvezető nem vette észre, hogy a sinpár a tehervonat által el van foglalva.

Ingatlanok forgalma.

Acser Herrman veszi Ungvári János és neje 1369 négyszögöl Köntös-kerti szőlőjét 10000 kor.

Kovácsi Lajos és neje Trnka Adél veszik Borbély Mihályné 3 hold 450 négyszögöl ondódi földjét 4400 kor.

Burai István és neje Csele Irma veszik Hevesi Gyula Ötvös-utca 85. sz. házat 28000 kor.

Közgazdaság.

BUDAPESTI TŐZSDE.

ÉRTÉK: Magyar hitel 834.5—8377 — Osztrák hitel 658.75—660 — Négyszázalékos koronajáradék 89.60—89.50 — Osztrák-magyar államvasutak 732—734 — Jelzálogbank 473—477 — Leszámitóbank 544.50—547 — Hazai Bank 301—303 — Magyar Bank 668.50—671 — Kereskedelmi bank 3963 — Rimamurányi 720 722 — Salgótarjáni 719—721 — Magyar Általános Köszénbánya 900 — Közüti Vasút 789—794 — Városi Villamos 425.50—426 — Adria 515.

GABONA (ötven kilogrammonként): Buza áprilisra 11.35—11.30 — Buza májusra 11.39—11.38 — Buza októberre 10.81—10.77 — Rozs áprilisra 10—10.31 — Rozs októberre 8.82—8.81 — Tengeri májusra 8.80—9.— Tengeri júliusra 8.75—8.73 — Zab áprilisra 9.77—9.78 — Zab októberre 8.42—8.50.

BÉCSI ÉRTÉK: Osztrák hitel 658 — Magyar hitel 835 — Osztrák-magyar államvasutak 732.75 — Alpesi 937 — Déli vasút 105.75 — Skoda 730.50.

Rosszabbodnak a pénzvizonyok. — A pénzvizonyok rosszabbodása pár héig tartó javulás után ismét bekövetkezett. Az Osztrák-Magyar Bank, amely alig tíz nap előtt 106 millió korona adómentes bankjegytartalék fölért rendelkezett, legutóbbi kimutatásában már 73.7 millió korona adóköteles bankjegyforgalmat mutat ki. Hasonló a helyzet Németországban is. Az amerikai pénzeket ugyszólván kivétel nélkül kivonták Németországból és a francia intézetek a szünetlenül tartó politikai izgatások következtében szintén kénytelenek voltak Németországban lévő követeléseiket felmondani. Azonban a vizonyok megrosszabbodása egyáltalán nem szorítkozik Németországra, mert a tőkegazdag — Franciaország is hasonló helyzetben van, mint Németország.

Ausztria-Magyarország tiltakozása az olasz biztosítási törvény ellen. Az olasz törvényhozás a múlt héten elfogadta az olasz kormányának azt a törvényjavaslatát, amely szerint három év mulva az olaszországi biztosításti üzlet állami mo-

nopólium lesz. A biztosítás monopolizálása óriási kárral sújtja az Olaszországban működő német, francia, osztrák és magyar biztosító társaságokat. E miatt, mint egy római táviratunk jelenti, most Németország és Ausztria-Magyarország külügyi képviselőite tiltakozott az olasz kormánytól és a sérelmes rendelkezést megváltoztatását kérte. Ez a tiltakozás azonban csak formális mert a törvényhozás két kamarájának határozata után a javaslatból rövid időn belül törvény lesz.

A vihar.

Orosz eredetű fordította: ROBERT OSZKAR.

Folytatás.

— Most következék! — nyilatott valami Sarnitzki szívébe, mint keménypengéjű kés szurása Lawrenko nevének említésénél. Pillanatnyi megkönnyebbülése hirtelen elpárolgott és annak szilárd bizonyossága töltötte el, hogy most meg fog történni az, mitől annyira rettegett és amit elképzelni sem tudott. Egész valójában érezte, hogy Lawrenko mindent tud és hogy Lawrenko nem bocsátja meg és nem felejt el semmit és nem alakoskodik soha, ezt is tisztán látta. Ismét olyan mozdulatot tett, mintha el akarna menni; de erei nem bírták meg. Mint a macskakölyök, melyet láthatatlan kéz kap meg alólól, néhány bizonytalan lépést tett és aztán pillanatokra elvesztette tiszta öntudatát, mintha al-
rában mély szakadékba szédülne.

Lawrenko hátán összefűzött karokkal állt az ablaknál és az utcára nézett. Görgyedt és súlyos alakja sötétnek átszott a kívüli fényvel szemben és Sarnitzki úgy érezte, hogy szünetlenül őt nézi. Meredten állott, de mákor a következő pillanatban észrevette, hogy Lawrenko hátát fordított neki és nem látja, még nagyobb ijedség dernesztette meg.

— Mindjárt elfordult és reán se néz és aztán...

Lawrenko megfordult e pillanatban s ami után jött, legkevésbé sem volt az, amilyennek Sarnitzki hitte, hanem sokkalta rettenetesebb és soha többé jóvá nem tehető.

Sarnitzki néhányat lépett előre és kinyújtotta kezét.

E pillanatban ösztönszerűen várta, hogy ütés éri az arcát. Ez a szép és mindig büszke arc most rémületet és kétségbeesést tükrözött, — mintha még arra sem volna ereje, hogy kitérjen az ütés elől; de eheiyett a kezét nyújtotta Lawrenko és Sarnitzki a magáiban érezte a puha, meleg ujak szorítását.

Vére fejébe szállt; ijedten észlelte, hogy szája önkéntelen egész felnyílt és térdei megroggyantak és azután, akarata ellenére, izzadságos két tenyere közé fogta Lawrenko kezét és szolgálatra készen és aláztatosan rázta meg. Később fel sem foghatta, miként történhetett ez és miért tette, mákor abban a pillanatban az ő és Lawrenko szemé közt feszesen, mint egy hur, húzózott valami, melyből határozottan és tisztán kilétszott, hogy teljesen értik egymást.

Mint az ajulás kezdetekor, hűvös köd bocsátkozott Sarnitzki agyára.

— Mi teszék? — kiáltották gondolatai. — Vissza kellene löknöm: kezét, reá kellene ütöm, mert nem ütött meg engem.

De valami láthatatlan erő szorította össze a torkát és nem bírt most másképen tenni, mint ahogy tett. Míg Lawrenko egészen mozdulatlan és látszólag nyugodt maradt, az ő derék alakja mintegy keménységét elvesztette; mint a kosorú, a zva reszketett és hirtelen vékonynak tűnő ajkainak játékában a szolgálatra kész mosoly és a kétségbeesés eltorzult vonásai vegyültek össze.

Folytatjuk.

Főmunkatárs
VOITH GYÖRGY

TELEFON 708.

Nagy András

keztyü, kötszergyára.

Női és Uridivat üzlete.

Debrecen, kistemplom mellett

Saját gyártmányú:

Legujabb szabású fűzők 5 koronától feljebb.

- Keztyük, Kötszerek
- Uri ingek, Gallérok
- Kézeltők, Nyakkendők
- Zsebkendők
- Harisnyák
- Esőernyők, Reformfűzők
- Női kézitáskák
- Női és uri cérnakeztyük
- Francia arc krémek
- Fogkefék, Fogcrémek
- Fésűk, Hajtük
- Illatszerek
- Szappanok
- Poudere

prima saját készítésű keztyű párja kor. 2.60

és sok itt fel nem sorolt cikk, a legolcsóbb árban a legdivatosabb kivitelben s elősmert legjobb minőségben szerezhetők be

Választékot bármely cikkből készséggel küldök. (Vidékre is.)

Szigoruan szabott olcsó árak! Előzékeny kiszolgálás!

Apró hirdetések.

Tíz szög 50 fill., mindegy további szög 5 fill.
Apróhirdetések előre fizetendők.

Bulorokat, konyhaberendezéseket raktáron tart
Bálint József asztalos (Csapó) Berek-utca 8

HÁJDUMEGYEI CIMTAR kiadási joga 600 ko-
ronáért átruháztatik. Tulajdonos: Pollák JÁ-

GAZCSÓVEK különféle nagyságban eladók —
Bővebbet a kiadóhivatalban

Egy kerékgyártó műhely teljes új berendezése ol-
cson eladó Nádudvaron Deutsch Gábornál.

CISMADIAMESTEREK FIGYELMÉBE! Csz-
asztra való erős papiros jutányos árban
kapható Darabos-utca 7 sz. alatt.

PIATAL gyermektelen házmester felvételti Dar-
bos-utca 7.

Főrangú hölgyek legkedveltebb szépfőszere
a FÖLDES-féle

MARGIT-CRÉME

Ezen kiváló arckenőcsőt az egész világon sok
millió úrhölgy használja, mert a legújabb tu-
dományos buvárlatok alapján készült arc-
crème és mert hírneves vegyészek állítása
szerint ez a legjobb és teljesen ártalmatlan
arc-szépítő és finomító. A Margit-crém a
bőr azonnal felveszi, miért is rögtön beáll
a hatás, mely valóban meglepő, gyors és
biztos. A bőr teljesen átalakul tőle és az
üde, telt, bársonysima s rózsásfehér lesz.
Rár nap alatt eltűnnek ráncok, redők, szep-
lők, májfoltok és mindenem kiütések. A
Földes-féle Margit-crème nemcsak szépíti az
arcot, hanem ápolja és megóvjaa az időjárás,
a nap és szél minden befolyása ellen. Után-
zatoktól és hamisítványoktól óvakodjunk!
Kapható az egész világon. Tégelye 1 és 2 kor.
Margit-szappan 70 fill. Margit-puder 1 K. 20 f.
Készíti és postán küldi:

FÖLDES KELEMEN gyógyszerész, ARAD

KAPMÁTÓ: Debreczenben Balázs Ódón, Géza Nagy
Ferenc, Josa és Jóna drog., Mihályovics János, Marinkas
Alfréd, Muraközy László, Tóth Béla H-Szobrász
Barbóc Zsigmond H.-Bézsőrmányban Koczay Gábor
gyógytárakban.

CSÁSZÁRFÜRDŐ

BUDAPESTEN.

Nyári és téli gyógyhely, a magyar irlal-
mas-rend tulajdona. Elsőrangú kenes hévízű
gyógyfürdő; modern berendezésű gőzfürdő,
kényelmes iszapfürdők, iszapborogatások, uszo-
dák, külön hölgyek és urak részére. Török-
kő- és márványfürdők; hőlég-, szén-savas- és
villamos vízfürdők. — A fürdők kitűnő ered-
ménnyel használatnak főleg csuzosbántalmak-
nál és idegbajok ellen. — Ivó-kúra a légző-
szervek hurutos eseteiben s altesti pangásoknál.
200 kényelmes lakosztoba. Szolid kezelés
intányos árak. — Gyógy- és zenedíj nincs.
Prospektust ingyen és bérmentve küld.

az Igazgatóság.

Fűszer és csomagkereskedés Budapest
egyik legnagyobb és legor-
galmasabb üzlete, évi 1/4 millió
forgalommal, nagyjórésze

csomago, a tulajdonos betegsége miatt eladó.
Az üzlet mellett szép nagy lakás van olcsó
házbérrrel. Személyzet: 4 segéd, 3 inas, 4 házi-
szolga. Átvételhez 45-50.000 kor szükséges.
Komoly vevők az üzlet forgalmáról teljes hó-
napon át meggyőződhetnek. Bővebbet: **Márkus**
lakásnál Budapest, I. Attila-utca 12.

·: HIDVÉGER ANIÁL ·: Foglalkozik
bank és váltóüzlete
Debreczen, Deák Ferencz-u. 13. sz.
TELEFON 416. szám. **az összes
bankügyletekkel**

Éternit-palával teljesen egyenlő palát

erős, ruganyos és szép
gyárthat bárki négyzetméterenként 80 fillérért.

Gyár kat bevált szabadalmak szerint 50.000 koronától feljebb; I-a minőségért, teljesítő-
képességért legmesszebbmenő garanciával berendez:

Kende Márton műszaki vállalata Budapest,
VI., Szondy-utca 60. sz.

Elsőrangú
elegáns
és jutányos a
Turul-Cipő

TURUL cipőgyár r.-t.

TEMESVÁR.

A monarchia legnagyobb cipőgyára.

Főraktár Debreczenben:

PIACZ-UTCZA 48.

Telefoa: 691.

Ha „FORHIN“-nal permetez,

I-SZOR
kevesebb
a gond.

II-SZOR
kevesebb
a munka.

III-SZOR
kevesebb
a munkabér!

mert a „FORHIN“ a
sokszorta megjavított
BORDÓI KEVERÉK
kész állapotban!

Nagyon erősen tapad a ned-
ves levélre is! Bármily harmat-
n-l permetezhet vele! Semmi
ütedéke nincs! Számtalan el-
ismerő nyilatkozat! Gyártjuk
az eddig dr. Aschenbrandt sza-
badalmát képezett **BEZKENPORT**
és **BORDÓI PORT** is. Kérjen
ingyen és bérmentve leírást
FORHIN-gyártótól BUDAPEST
VI. Váci-út 93.